Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

21. ledna 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Rovné zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení – Směrnice 79/7/EHS – Článek 4 odst. 1 – Dobrovolný odchod do předčasného důchodu – Předčasný důchod – Způsobilost – Výše pobíraného důchodu, která musí odpovídat alespoň zákonem stanovené minimální částce – Podíl pracovníků každého pohlaví, jimž je upřen nárok na předčasný důchod – Odůvodnění případného konkrétního znevýhodnění pracovníků ženského pohlaví – Cíle sociální politiky dotyčného členského státu“

Ve věci C-843/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (Vrchní soud pro Katalánsko, Španělsko) ze dne 12. listopadu 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 20. listopadu 2019, v řízení

Instituto Nacional de la Seguridad (INSS)

proti

BT,

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení N. Wahl, předseda senátu, F. Biltgen (zpravodaj) a L. S. Rossi, soudci,

generální advokát: G. Hogan,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) A. Álvarez Moreno a G. Guadaño Segovia, jako zmocněnkyněmi,

– za BT I. de Gispert Català, abogado,

– za španělskou vládu S. Jiménez Garcíou, jako zmocněncem,

– za portugalskou vládu A. Pimenta, M. Carneiro, J. Marques a P. Barros da Costa, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: španělština.

– za Evropskou komisi I. Galindo Martín a C. Valero, jako zmocněnkyněmi,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 odst. 1 směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení (Úř. věst. 1979, L 6, s. 24; Zvl. vyd. 05/01, s. 215).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) (Státní správa sociálního zabezpečení, Španělsko) a BT ve věci odmítnutí přiznat BT předčasný starobní důchod.

Právní rámec

Unijní právo

3 Článek 1 směrnice 79/7 stanoví:

„Účelem této směrnice je v oblasti sociálního zabezpečení a dalších složkách sociální ochrany uvedené v článku 3 postupné zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení, dále jen ‚zásada rovného zacházení‘.“

4 Článek 3 odst. 1 písm. a) této směrnice stanoví, že tato směrnice se vztahuje na právní úpravu zajišťující ochranu mimo jiné pro případ „stáří“.

5 Článek 4 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Zásada rovného zacházení znamená vyloučení jakékoli diskriminace na základě pohlaví buď přímo, nebo nepřímo, například s ohledem na manželský nebo rodinný stav, zejména pokud jde o:

– oblast působnosti systémů a podmínek přístupu k nim,

– povinnost přispívat a výpočet výše příspěvků,

– výpočet dávek včetně zvýšení, na které vzniká nárok s ohledem na manželku nebo manžela nebo vyživované osoby, a podmínky trvání a zachování nároku na dávky.“

6 Článek 2 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2006, L 204, s. 23) stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[…]

b) ‚nepřímou diskriminací' situace, kdy by v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo zvyklosti byly znevýhodněny osoby jednoho pohlaví v porovnání s osobami druhého pohlaví, ledaže jsou takové ustanovení, kritérium nebo zvyklost objektivně odůvodněny legitimním cílem a prostředky k dosažení uvedeného cíle jsou přiměřené a nezbytné;

[…]“

Španělské právo

7 Článek 59 Ley General de la Seguridad Social (obecný zákon o sociálním zabezpečení), jehož konsolidované znění bylo schváleno Real Decreto Legislativo 8/2015 (královské legislativní nařízení 8/2015) ze dne 30. října 2015 (BOE č. 261 ze dne 31. října 2015), ve znění použitelném v době rozhodné z hlediska skutkového stavu ve věci v původním řízení (dále jen „LGSS“), je nadepsán „Příspěvek k důchodům nižším než minimum“. Tento článek v odst. 1 prvním pododstavci stanoví:

„Osoby, které mají nárok na důchod ze systému sociálního zabezpečení a nemají příjem z výdělečné činnosti, kapitálu nebo z podnikatelské činnosti a majetkových přírůstků v souladu s tím, co je pro tyto příjmy stanoveno v rámci úpravy daně z příjmů fyzických osob, nebo osoby, v jejichž případě takové příjmy nepřesahují částku stanovenou každoročně v Ley de Presupuestos Generales del Estado [obecný zákon o státním rozpočtu], mají za podmínek stanovených zákonem či prováděcími předpisy nárok na příplatek nezbytný k dosažení výše minimálního důchodu, jsou-li rezidenty na španělském území.“

8 Článek 208 LGSS, nadepsaný „Předčasný odchod do důchodu na žádost dotčené osoby“, v odstavci 1 stanoví:

„Oprávněná osoba může na vlastní žádost odejít do předčasného starobního důchodu, jsou-li splněny následující podmínky:

a) do dosažení důchodového věku, který se uplatní v každém z případů podle čl. 205 odst. 1 písm. a), jí chybí nejvýše dva roky, aniž se pro tyto účely zohlední koeficienty snížení uvedené v článku 206,

b) prokáže minimální skutečnou dobu pojištění v délce třiceti pěti let, aniž se pro tyto účely zohlední podíl dob na základě mimořádné odměny za práci […]

c) po doložení obecných a zvláštních podmínek pro tento druh starobního důchodu musí příslušející částka důchodu přesahovat částku minimálního důchodu, který by dotyčné osobě příslušel na základě jejích rodinných poměrů při dosažení věku šedesáti pěti let. V opačném případě nelze odejít do tohoto druhu předčasného starobního důchodu.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

9 Pro BT zaměstnanou jako pracovnice v domácnosti platil zvláštní režim španělského systému sociálního zabezpečení vyhrazený pro tuto kategorii pracovníků (dále jen „zvláštní režim“). BT přispívala do tohoto režimu s výjimkou 166 dnů po dobu 14 054 dnů.

10 Dne 12. prosince 2016 požádala INSS, aby jí byl ode dne 4. ledna 2017, kdy dosáhne věku 63 let, přiznán předčasný starobní důchod na základě článku 208 LGSS.

11 Rozhodnutím ze dne 19. prosince 2016, potvrzeným rozhodnutím přijatým v návaznosti na stížnost BT, INSS uvedenou žádost zamítl z důvodu, že BT nesplňuje podmínku pro přiznání předčasného starobního důchodu stanovenou v čl. 208 odst. 1 písm. c) tohoto zákona, jelikož částka důchodu, který by pobírala, je nižší než výše minimálního důchodu, na který by měla nárok s ohledem na své rodinné poměry ve věku 65 let.

12 Juzgado de lo Social no 10 de Barcelona (Pracovní soud č. 10 v Barceloně, Španělsko) vyhověl žalobě BT proti těmto rozhodnutím. Tento soud rozhodl, že uvedené ustanovení LGSS nepřímo diskriminuje ženy v rozporu se směrnicí 79/7, jelikož ženy převažují mezi pracovníky v domácnosti a pracovník v tomto oboru, i kdyby přispíval do zvláštního systému po dobu 44 a půl roku, nemá nárok na důchod ve výši, která by mu umožnila žádat o předčasný starobní důchod ve věku 63 let a získat jej.

13 INSS podala proti tomuto rozsudku odvolání k předkládajícímu soudu, Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (Vrchní soud Katalánska, Španělsko). Tento soud uvádí, že vyměřovací základ pro příspěvky do zvláštního systému byl původně nižší než vyměřovací základ pro příspěvky do španělského obecného systému sociálního zabezpečení. Důchody účastníků zvláštního systému proto také byly nižší než důchody účastníků obecného systému. Nicméně vyměřovací základ pro příspěvky do zvláštního systému byl postupně vyrovnán na úroveň vyměřovacího základu pro příspěvky do obecného systému po začlenění prvně uvedeného systému do druhého v roce 2012.

14 Podle předkládajícího soudu se čl. 208 odst. 1 písm. c) LGSS použije na všechny pracovníky, pro které platí obecný systém sociálního zabezpečení. Toto ustanovení tím, že vylučuje z nároku na předčasný starobní důchod účastníky, kteří se z vlastní vůle rozhodnou odejít do předčasného důchodu, avšak v jejichž případě výše důchodu nedosahuje minimální zákonné výše, na kterou by měli nárok ve věku 65 let, brání tomu, aby jim byl vyplácen příplatek k důchodu, který s sebou nese náklady pro vnitrostátní rozpočet. Podle něj je mimoto v souladu s cíli Evropské unie v oblasti důchodů, které spočívají v dosažení udržitelné rovnováhy mezi dobou zaměstnání a dobou důchodu. V tomto ohledu je podle něj neslučitelné se snahou zvýšit věk odchodu do důchodu a zvýšit pobídky k prodloužení aktivního života podporovanými Unií, aby pracovník mohl díky příplatku k důchodu z vlastní vůle snížit věk svého odchodu do důchodu, aniž dojde ke snížení výše jeho důchodu. Předkládající soud kromě toho zdůrazňuje, že taková podmínka, jako je podmínka stanovená uvedeným ustanovením, neplatí, pokud je předčasný odchod do důchodu vázán na důvod, který nestojí na straně pracovníka, jako je restrukturalizace podniku, a vztahuje se na něj tedy článek 207 LGSS.

15 Předkládající soud uvádí, že podle oficiálních statistik tvoří ženy 89 % z pracovníků v domácnosti, kteří jsou pojištěni ve zvláštním systému. Nicméně pro účely posouzení, zda čl. 208 odst. 1 písm. c) tohoto zákona nepřímo diskriminuje pracovnice, je podle tohoto soudu třeba zohlednit všechny osoby pojištěné v rámci obecného systému sociálního zabezpečení, které všechny spadají do působnosti tohoto ustanovení. Kromě osob pojištěných ve zvláštním systému je tedy třeba zohlednit zejména ženy, které z jiných důvodů, jako je manželství, děti nebo práce na částečný úvazek, přispívaly nižší částkou a po kratší dobu.

16 V tomto ohledu předkládající soud uvádí, že ze statistik předložených Ministerio de inclusión, Seguridad Social y Migraciones (ministerstvo pro integraci, sociální zabezpečení a migraci, Španělsko) vyplývá, že vyšší procentní podíl žen v důchodu než mužů v důchodu pobírá příplatek k důchodu za účelem dosažení zákonného minimálního důchodu, což nasvědčuje tomu, že ustanovením čl. 208 odst. 1 písm. c) uvedeného zákona – který u pracovníků, jež chtějí z vlastní vůle odejít do předčasného důchodu, vyžaduje pro účely získání předčasného důchodu, aby měli nárok alespoň na zákonem stanovený minimální důchod na základě jejich vlastních příspěvků bez příplatku k důchodu – je znevýhodněno více žen než mužů. Předkládající soud zdůrazňuje, že v roce 2018 pobíralo příplatek k důchodu 422 112 mužů, což představuje 15,23 % z důchodů pro muže, oproti 468 822 ženám, kde jde o 31,45 % z důchodů pro ženy.

17 Za těchto podmínek se Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (Vrchní soud Katalánska) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„Musí být zákaz nepřímé diskriminace na základě pohlaví pro účely přístupu k dávkám sociálního zabezpečení a jejich výpočtu, který je stanoven v čl. 4 směrnice 79/7, vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní normě, jako je čl. 208 [odst. 1] písm. c) [LGSS], který u všech pojištěnců obecného systému vyžaduje, aby se v případě předčasného odchodu do důchodu z vlastní vůle rovnala částka důchodu, která má být vyplácena, vypočtená dle řádného systému bez doplatků do minima, alespoň minimálnímu důchodu, neboť nepřímo diskriminuje ženy pojištěné v obecném systému, protože se vztahuje na mnohem větší počet žen než mužů?“

K předběžné otázce

18 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 4 odst. 1 směrnice 79/7 vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která v případě odchodu pracovníka, který je účastníkem obecného systému sociálního zabezpečení, do předčasného důchodu na vlastní žádost podmiňuje jeho nárok na předčasný starobní důchod tím, že se výše tohoto důchodu rovná alespoň minimální částce důchodu, na kterou by měl tento pracovník nárok ve věku 65 let, pokud uvedená právní úprava znevýhodňuje zejména pracovníky ženského pohlaví.

19 Je třeba uvést, že čl. 208 odst. 1 písm. c) LGSS pro účely nároku na předčasný důchod na žádost dotčené osoby vyžaduje, aby výše důchodu, který má být pobírán, byla vyšší než minimální částka důchodu pro dotčenou osobu, kterou by měla při dosažení věku 65 let. K tomuto požadavku se pojí další podmínky pro přiznání nároku na takový předčasný starobní důchod, které jsou uvedeny v písmenech a) a b) tohoto čl. 208 odst. 1, a sice dosažení věku maximálně o dva roky nižšího, než je věk stanovený tímto zákonem pro vznik nároku na starobní důchod, a potvrzení o uběhnutí minimální příspěvkové doby v délce 35 let.

20 Soudní dvůr již přitom měl příležitost rozhodnout, že unijní právo, a konkrétně nařízení (ES) č. 883/2004 Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72), v zásadě nebrání takovému vnitrostátnímu ustanovení, jako je čl. 208 odst. 1 písm. c) LGSS, na základě kterého byl předčasný starobní důchod odepřen, pokud výše důchodu, na který by měl žadatel nárok, nedosazovala minimální výše důchodu, který by získal po dosažení zákonného věku pro odchod do důchodu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. prosince 2019, Bocero Torrico a Bode, C-398/18 a C-428/18, EU:C:2019:1050, body 25 až 27).

21 To však nemění nic na tom, že je třeba zkoumat, zda je ve věci v původním řízení taková volba vnitrostátního zákonodárce v souladu se směrnicí 79/7 (obdobně viz rozsudek ze dne 14. dubna 2015, Cachaldora Fernández, C-527/13, EU:C:2015:215, bod 26).

22 V tomto ohledu zakazuje čl. 4 odst. 1 první odrážka ve spojení s čl. 3 odst. 1 písm. a) třetí odrážkou této směrnice jakoukoli diskriminaci na základě pohlaví, pokud jde zejména o podmínky přístupu k zákonným systémům zajišťujícím ochranu pro případ stáří [rozsudek ze dne 26. června 2018, MB (Změna pohlaví a starobní důchod), C-451/16, EU:C:2018:492, bod 32]. Je nesporné, že systém předčasného starobního důchodu dotčený ve věci v původním řízení je součástí těchto systémů.

23 Je třeba předeslat, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, nezakládá přímou diskriminaci na základě pohlaví, jelikož se použije bez rozdílu na pracovníky mužského i ženského pohlaví.

24 Pokud jde o otázku, zda taková právní úprava zakládá nepřímou diskriminaci, je třeba připomenout, že tento pojem musí být v kontextu směrnice 79/7 chápán stejným způsobem jako v kontextu směrnice 2006/54 (rozsudek ze dne 8. května 2019, Villar Láiz, C-161/18, EU:C:2019:382, bod 37 a citovaná judikatura). Z ustanovení čl. 2 odst. 1 písm. b) posledně uvedené směrnice přitom vyplývá, že se nepřímou diskriminací na základě pohlaví rozumí situace, v níž by v důsledku zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo zvyklosti byly znevýhodněny osoby jednoho pohlaví v porovnání s osobami druhého pohlaví, ledaže takové ustanovení, kritérium nebo zvyklost jsou objektivně odůvodněny legitimním cílem a prostředky k dosažení uvedeného cíle jsou přiměřené a nezbytné.

25 Existenci takového konkrétního znevýhodnění lze prokázat zejména tehdy, prokáže-li se, že taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, negativně dopadá na podstatně větší podíl osob jednoho pohlaví ve srovnání s osobami druhého pohlaví. Vnitrostátnímu soudu přísluší posoudit, zda tomu tak je ve věci v původním řízení (zejména viz rozsudek ze dne 8. května 2019, Villar Láiz, C-161/18, EU:C:2019:382, bod 38 a citovaná judikatura).

26 Pokud jako v projednávaném případě vnitrostátní soud disponuje statistickými údaji, podle Soudního dvora je na tomto soudu, aby zohlednil všechny pracovníky, na které se vztahuje vnitrostátní právní úprava, která je základem pro rozdílné zacházení, a za nejlepší srovnávací metodu považuje srovnání podílů pracovníků dotčených údajným nerovným zacházením a těch, kteří jím dotčeni nejsou, v rámci pracovních sil ženského pohlaví, na které se vztahuje tato právní úprava, a stejných podílů v rámci pracovních sil mužského pohlaví, které pod ni spadají [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. září 2020, YS (Podnikové důchody řídících pracovníků), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 52 a citovaná judikatura].

27 V tomto ohledu přísluší vnitrostátnímu soudu, aby posoudil, do jaké míry jsou statistické údaje, které mu byly předloženy, věrohodné a zda mohou být zohledněny, tedy zejména zda nezachycují čistě nahodilé či přechodné jevy a zda mají dostatečně vypovídající hodnotu [rozsudek ze dne 24. září 2020, YS (Podnikové důchody řídících pracovníků, C-223/19, EU:C:2020:753, bod 51 a citovaná judikatura].

28 V projednávaném případě je třeba zaprvé, jak navrhuje předkládající soud, vzít v úvahu nejen účastníky zvláštního systému, ale i všechny pracovníky, pro které platí španělský obecný režim sociálního zabezpečení, do něhož jsou účastníci zvláštního systému začleněni. Právní úprava dotčená ve věci v původním řízení se totiž vztahuje na všechny účastníky uvedeného obecného systému.

29 Zadruhé, jak rovněž uvádí předkládající soud, podíl účastníků obecného systému sociálního zabezpečení znevýhodněných článkem 208 odst. 1 písm. c) LGSS lze spolehlivě určit, poměříme-li počet důchodců, kteří pobírají příplatek k důchodu za účelem dosažení výše zákonného minimálního důchodu oproti celkovému počtu důchodců v tomto systému. Žádost o předčasný starobní důchod podle uvedeného ustanovení totiž bývá zamítnuta právě v případě osob pobírajících příplatek k důchodu, jelikož výše důchodu k okamžiku podání takové žádosti je u nich nižší než uvedené zákonné minimum. Pokud by naopak byly zohledněny pouze ty osoby, jejichž žádost o předčasný starobní důchod byla skutečně zamítnuta na základě čl. 208 odst. 1 písm. c) tohoto zákona, jak navrhují INSS a španělská vláda ve svých písemných vyjádřeních, nevyšel by tím nutně najevo počet osob dotčených tímto ustanovením, jelikož není vyloučeno, že značný počet těchto osob takovou žádost nepodal.

30 Zatřetí je však pro účely zjištění, zda v tomto případě čl. 208 odst. 1 písm. c) LGSS jako takový zakládá nepřímou diskriminaci v rozporu s čl. 4 odst. 1 směrnice 79/7, třeba zohlednit osoby, kterým byl předčasný důchod upřen čistě na základě tohoto čl. 208 odst. 1 písm. c), tedy bez ohledu na osoby, které nesplňují kromě podmínky stanovené v tomto ustanovení podmínky pro takový důchod týkající se věku a doby přispívání ve smyslu bodů a) a b) uvedeného čl. 208 odst. 1. Jak INSS a španělská vláda zmiňují ve svých písemných vyjádřeních, to, zda taková nepřímá diskriminace existuje či nikoli,

lze zjistit, porovnáme-li s celkovým počtem nových důchodců za tentýž rok počet nových důchodců, kteří splňují podmínku uvedenou v čl. 208 odst. 1 písm. b) LGSS, tj. přispívali do systému déle než 35 let, a kteří pobírají příspěvek k důchodu.

31 Z výše uvedeného vyplývá, že pokud by statistiky předložené předkládajícímu soudu ve věci v původním řízení prokázaly, že z nových důchodců ženského pohlaví, na které se vztahuje obecný systém sociálního zabezpečení, je podíl osob, které odváděly příspěvky více než 35 let a pobírají příplatek k důchodu, podstatně vyšší, než je tomu v případě důchodců mužského pohlaví, kteří podléhají obecnému systému sociálního zabezpečení, bylo by třeba konstatovat, že čl. 208 odst. 1 písm. c) LGSS zakládá nepřímou diskriminaci na základě pohlaví v rozporu s čl. 4 odst. 1 směrnice 79/7, ledaže by byla odůvodněna objektivními faktory, které s diskriminací na základě pohlaví nijak nesouvisejí (obdobně viz rozsudek ze dne 8. května 2019, Villar Láiz, C-161/18, EU:C:2019:382, bod 47).

32 Právní úprava dotčená ve věci v původním řízení by byla odůvodněná konkrétně v případě, že by předkládající soud dospěl k závěru, že odpovídá legitimnímu cíli sociální politiky, je způsobilá dosáhnout tohoto cíle a je za tímto účelem nezbytná, přičemž za způsobilou zaručit tvrzený cíl ji lze považovat pouze, pokud opravdu odpovídá snaze dosáhnout tohoto cíle a je prováděna koherentním a systematickým způsobem [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. září 2020, YS (Podnikové důchody řídících pracovníků), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 56 a citovaná judikatura].

33 Kromě toho je třeba připomenout, že při volbě opatření k dosažení cílů sociální politiky a politiky zaměstnanosti mají členské státy široký prostor pro uvážení [rozsudek ze dne 24. září 2020, YS (Podnikové důchody řídících pracovníků), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 57 a citovaná judikatura].

34 V projednávaném případě předkládající soud uvádí, že španělský zákonodárce přijal čl. 208 odst. 1 písm. c) LGSS s ohledem na španělskou právní úpravu, podle níž nikdo nesmí pobírat důchod nižší, než je minimální důchod stanovený každý rok, který je považován za životní minimum, což v některých případech vede k vyplácení příplatku k důchodu v souladu s článkem 59 uvedeného zákona. Právní úprava dotčená ve věci v původním řízení přitom vede k tomu, že určitý počet pracovníků, kteří chtějí z vlastní vůle odejít do předčasného důchodu a z tohoto titulu pobírat předčasný starobní důchod, tento důchod nezíská z důvodu, že jeho výše je nižší než výše minimálního důchodu, a že proto podle použitelného vnitrostátního práva vzniká takovému pracovníkovi nárok na příplatek k důchodu.

35 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že Soudní dvůr rozhodl, že přiznání příjmu rovnajícího se sociálnímu minimu je nedílnou součástí sociální politiky členských států, a dále že vyplácení vyrovnávacího příspěvku, jehož cílem je zajistit životní minimum jeho příjemci v případě nedostatečného důchodu, představuje legitimní cíl sociální politiky, který nijak nesouvisí s diskriminací na základě pohlaví (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. října 2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, body 89 až 91 a citovaná judikatura).

36 Pokud jde o odůvodnění vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení, INSS a španělská vláda v písemných vyjádřeních tvrdí, že čl. 208 odst. 1 písm. c) LGSS tím, že nárok na předčasný starobní důchod upírá osobám, které se rozhodnou pro předčasný odchod do důchodu, avšak mají vzhledem k výši tohoto důchodu nárok na příplatek k důchodu vyplácený státem, usiluje o zachování životaschopnosti španělského systému sociálního zabezpečení a o dosažení udržitelné rovnováhy mezi dobou zaměstnání a dobou důchodu, neboť neomezený nárok na předčasný důchod by měl závažné důsledky pro financování tohoto systému.

37 V tomto kontextu jak z předkládacího rozhodnutí, tak z písemných vyjádření INSS a španělské vlády vyplývá, že uvedené cíle vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení jsou v souladu s cíli Unie uvedenými v Zelené knize Komise ze dne 7. července 2010, nazvané „Na cestě k přiměřeným, udržitelným a spolehlivým důchodovým systémům v Evropě“ [COM(2010) 365 final],

jakož i v Bílé knize tohoto orgánu ze dne 16. února 2012, nazvané „Strategie pro přiměřené, spolehlivé a udržitelné důchody“ [COM(2012) 55 final], usilujícími o udržitelnou rovnováhu mezi dobou zaměstnání a dobou důchodu zejména s ohledem na vývoj očekávané délky života, aby byla zajištěna přiměřenost a životaschopnost důchodových systémů.

38 Soudní dvůr již přitom měl příležitost rozhodnout, že rozpočtové důvody sice nemohou odůvodnit diskriminaci v neprospěch jednoho pohlaví, avšak cíle spočívající v zajištění udržitelného financování starobních důchodů naopak lze s ohledem na široký prostor pro uvážení, který mají členské státy, považovat za legitimní cíle sociální politiky, které nijak nesouvisejí s diskriminací na základě pohlaví [vtomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. září 2020, YS (Podnikové důchody řídících pracovníků), C-223/19, EU:C:2020:753, body 60 a 61].

39 Z toho vyplývá, že cíle, kterých se dovolává INSS a španělská vláda, mohou v zásadě odůvodnit případné rozdílné zacházení na úkor pracovníků ženského pohlaví, které nepřímo vyplývá z uplatňování čl. 208 odst. 1 písm. c) LGSS.

40 Taková vnitrostátní právní úprava se jeví jako umožňující dosažení uvedených cílů. Upření nároku na předčasný starobní důchod osobám, které z vlastní vůle chtějí odejít do důchodu předčasně, avšak v jejichž případě výše takového důchodu zakládá nárok na příplatek k důchodu, má totiž za cíl uchovat finanční prostředky ve španělském systému sociálního zabezpečení a má prodloužit dobu zaměstnání těchto osob. Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, bez vyloučení takových osob by jejich nárok na předčasný starobní důchod doplněný o příplatek k důchodu měl negativní dopad na realizaci těchto cílů, jelikož by uvedeným osobám umožnil pracovat kratší dobu a odejít do předčasného důchodu, aniž by tím nutně došlo ke snížení částky jejich budoucího důchodu.

41 Kromě toho je třeba konstatovat, že vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení je uplatňována koherentně a systematicky, jelikož se vztahuje na všechny pracovníky, kteří jsou účastníky španělského obecného systému sociálního zabezpečení.

42 Jeví se rovněž, že tato vnitrostátní právní úprava s sebou nenese opatření, která by překračovala meze toho, co je nezbytné k dosažení sledovaných cílů. Taková právní úprava totiž upírá nárok na předčasný starobní důchod pouze osobám, které by chtěly z vlastní vůle odejít do důchodu dříve, avšak v jejichž případě by s sebou výše jejich důchodu nesla zátěž pro vnitrostátní systém sociálního zabezpečení, jelikož by jim byl vyplácen příplatek k důchodu. Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru mimoto vyplývá, že k vyloučení takových osob může dojít pouze v případě, že k předčasnému odchodu pracovníka do důchodu dojde z jeho vlastní vůle, a nikoli z důvodu, který není na jeho straně, jako například v souvislosti s restrukturalizací podniku. Jak ostatně uvedla Komise v písemném vyjádření, vnitrostátní zákonodárce neměl po legislativní stránce možnost přijmout jiné řešení, které by spočívalo ve výjimce ze záruky minimální výše důchodu v případě dobrovolného odchodu do předčasného důchodu, aniž by ohrozil cíl sociální politiky sledovaný touto zárukou zmíněný v bodě 35 tohoto rozsudku.

43 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 4 odst. 1 směrnice 79/7 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která v případě odchodu pracovníka, který je účastníkem obecného systému sociálního zabezpečení, do předčasného starobního důchodu na vlastní žádost podmiňuje jeho nárok na předčasný starobní důchod tím, že se jeho výše rovná alespoň minimální částce důchodu, na kterou by měl tento pracovník nárok ve věku 65 let, ačkoli uvedená právní úprava znevýhodňuje zejména pracovníky ženského pohlaví ve srovnání s pracovníky mužského pohlaví, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu, lze-li ovšem tento důsledek odůvodnit legitimními cíli sociální politiky, které nijak nesouvisí s diskriminací na základě pohlaví.

K nákladům řízení

44 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

Článek 4 odst. 1 směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která v případě odchodu pracovníka, který je účastníkem obecného systému sociálního zabezpečení, do předčasného starobního důchodu na vlastní žádost podmiňuje jeho nárok na předčasný starobní důchod tím, že se jeho výše rovná alespoň minimální částce důchodu, na kterou by měl tento pracovník nárok ve věku 65 let, ačkoli uvedená právní úprava znevýhodňuje zejména pracovníky ženského pohlaví ve srovnání s pracovníky mužského pohlaví, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu, lze-li ovšem tento důsledek odůvodnit legitimními cíli sociální politiky, které nijak nesouvisí s diskriminací na základě pohlaví.

Podpisy.